

Jacek Jaworski, Maciej Tokarski

Inicjatywa JEREMIE jako forma wsparcia rozwoju mikro, małych i średnich przedsiębiorstw na przykładzie województwa pomorskiego i kujawsko-pomorskiego

---

Ekonomiczne Problemy Usług nr 111, 100-113

2014

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

JACEK JAWORSKI

Wyższa Szkoła Bankowa w Gdańsku

MACIEJ TOKARSKI

Wyższa Szkoła Bankowa w Toruniu

INICJATYWA JEREMIE JAKO FORMA WSPARCIA ROZWOJU MIKRO, MAŁYCH I ŚREDNICH PRZEDSIĘBIORSTW NA PRZYKŁADZIE WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO I KUJAWSKO-POMORSKIEGO

Streszczenie

Inicjatywę JEREMIE utworzono w wyniku modyfikacji polityki spójności przed perspektywą budżetową UE na lata 2007–2013. W latach 2014–2020, JEREMIE ma być kontynuowany, a dostępne środki do jego realizacji będą rosły.

Celem niniejszego artykułu jest przedstawienie istoty inicjatywy JEREMIE, korzyści, które oferuje dla przedsiębiorstw w Polsce, ze szczególnym zwróceniem uwagi na możliwość zwiększenia finansowania mikro, małych i średnich przedsiębiorstw. Analizę oparto na danych odnoszących się do organizacji i dystrybucji JEREMIE w województwie pomorskim i kujawsko-pomorskim.

Słowa kluczowe: JEREMIE, finansowanie MŚP, pomoc zwrotna UE

Wprowadzenie

Jedną z głównych cech charakterystycznych współczesnej gospodarki jest znacząca rola mikro, małych i średnich przedsiębiorstw (MMŚP) w produkcji dóbr i świadczeniu usług¹. Sektor ten jest także znaczącym pracodawcą, a także źródłem konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw². MMŚP mają zatem duże zna-

---

¹ W UE sektor MŚP stanowi ponad 98,0% (w tym 92,2% to mikroprzedsiębiorstwa) wszystkich przedsiębiorstw (ok. 20,7 mln firm, zatrudniających ponad 87 mln pracowników), zob. A. Karmańska, *Rachunkowość małych i średnich przedsiębiorstw – tło dla zmian*, „Rachunkowość” 2013, nr 6, s. 5.

² Sektor MŚP w Polsce tworzy obecnie prawie połowę PKB i 2/3 miejsc pracy. Z danych Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości wynika, że w 2010 r. udział MŚP w tworzeniu PKB wyniósł 47,6%, zob. P. Zadura-Lichota, *MSP w Polsce na podstawie analiz PARP*, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa 2013, s. 3.

czenie dla rozwoju gospodarczego współczesnych społeczeństw³, jednak borykają się z wieloma ograniczeniami rozpoczęcia i kontynuowania działalności.

Jedną z kluczowych barier rozwoju MMŚP jest ich utrudniony dostęp do finansowania zewnętrznego⁴. Pewnym rozwiązaniem tych problemów jest możliwość absorpcji przez mikro, małych i średnich przedsiębiorców środków europejskich, w ramach priorytetów wchodzących w skład poszczególnych Regionalnych Programów Operacyjnych. W bieżącej perspektywie finansowej pomoc udzielana jest głównie w postaci dotacji bezzwrotnych. W latach 2014–2020 Unia Europejska prawdopodobnie jednak nie będzie już w tak dużym stopniu jak obecnie bezpośrednio wspierała firm bezzwrotnymi dotacjami⁵. Większy zapewne nacisk zostanie położony na formy zwrotne w postaci nisko oprocentowanych pożyczek i poręczeń kredytowych. Komisja Europejska testuje przyszły system wsparcia przy pomocy kilku programów o wdzięcznych nazwach: JASPER, JEREMIE, JESSICA, JOSEFIN, JASMINE⁶.

Celem artykułu jest ukazanie istoty inicjatywy JEREMIE, korzyści jakie niesie ze sobą dla przedsiębiorstw w Polsce, ze szczególnym zwróceniem uwagi na możliwość zwiększenia finansowania sektora MMŚP. Analizę oparto na danych dotyczących konstrukcji podziału oraz wykorzystania JEREMIE w województwach pomorskim i kujawsko-pomorskim⁷.

---

³ W 2012 r. w Polsce zarejestrowanych w systemie REGON było 3 975 334 przedsiębiorstw, z czego 3 794 489 mikroprzedsiębiorstw, 146 489 przedsiębiorstw małych, 29 787 przedsiębiorstw średnich oraz 4569 przedsiębiorstw dużych, przy czym aktywnie działających było 1 784 603. Z powyższego wynika, że firmy z sektora małych i średnich przedsiębiorstw w polskiej gospodarce na koniec 2012 r. stanowiły aż 99,8% wszystkich firm, które zarejestrowały swoją działalność w rejestrze REGON. Ponadto sektor ten w Polsce jest wyraźnie zdominowany przez mikrofilmy, zob. *Przedsiębiorczość w Polsce*, Ministerstwo Gospodarki, Warszawa 2013, s. 139.

⁴ Szerzej zob. T. Łuczka, *Kapitał obcy w małym i średnim przedsiębiorstwie*, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 2001, s. 18; H. Waniak-Michalak, *Pozabankowe źródła finansowania małych i średnich przedsiębiorstw*, Wolter Kluwers, Kraków 2007, s. 24–28; J. Bednarz, E. Gostomski, *Działalność małych i średnich przedsiębiorstw na rynkach zagranicznych*, Wyd. UG, Gdańsk 2009, s. 29–36.

⁵ Według wstępnych szacunków Ministerstwa Rozwoju Regionalnego w latach 2014–2020 w Polsce przeznaczony się na pomoc zwrotną 10% środków przyznanych z budżetu ogólnego UE na politykę spójności (dla porównania – w kończącej się perspektywie 2007–2013, było to poniżej 2%), zob. M. Bobrowska, *Fundusze Europejskie w formie pomocy zwrotnej*, „Fundusze Europejskie w Polsce”, nr 31, wrzesień 2013, s. 2.

⁶ W Polsce wykorzystywane są programy: JEREMIE, JOSEFIN i JESSICA. Szerzej instrumenty te zostały omówione przez W. Pelka, *Rola instrumentów inżynierii finansowej w alokacji funduszy Unii Europejskiej*, „Studia BAS” 2012, nr 3(31), s. 223–240.

⁷ O Inicjatywie JEREMIE wcześniej pisali w innych konfiguracjach i na podstawie innych województw m.in. P. Pluskota, *Inicjatywa JEREMIE w finansowaniu mikro i małych przedsiębiorstw*, w: *Uwarunkowania rynkowe rozwoju mikro i małych przedsiębiorstw – Mikro-firma 2012*, red. A. Bielawska, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego nr 695, Ekonomiczne Problemy Usług nr 80; G. Michalski, *Риски и капитальные затраты: влияние Джереми-фонда на создание капитала малых предприятий*, „Регион: экономика и социология” 292(1)/2009; M. Tokarski, *Jeremie fund as a non – subsidized, returna*

Inicjatywa JEREMIE w Polsce

JEREMIE (czyli *Joint European Resources for Micro-to-Medium Enterprises* – *Wspólne europejskie zasoby dla MŚP*) został stworzony w 2007 roku w celu promowania przedsiębiorczości, innowacji i zwiększenia dostępu mikro, małych i średnich firm do finansowania zewnętrznego jako wspólna inicjatywa Komisji Europejskiej, Europejskiego Banku Inwestycyjnego (EBI) oraz Europejskiego Funduszu Inwestycyjnego (EFI)⁸. Ideą utworzenia Inicjatywy JEREMIE było wypełnienie luki finansowej w finansowych instrumentach wsparcia sektora MŚP, zwiększenie podaży kapitału, w tym również kapitału ryzyka dla przedsiębiorstw, w szczególności najmniejszych, prowadzących działalność na szczeblu regionalnym. W odróżnieniu od klasycznych środków z budżetu Unii Europejskiej, pomoc oferowana przez wskazane wyżej instytucje w ramach JEREMIE nie ma charakteru bezpośredniego bezwrotnego dofinansowania, ale udzielana jest w formie zwrotnych rynkowych instrumentów finansowych (np. preferencyjnych, niskooprocentowanych kredytów, pożyczek, poręczeń czy instrumentów kapitałowych). Pomoc oparta jest na środkach zwrotnych i odnawialnych (rewolwingowych), czyli takich, którymi można wielokrotnie obracać, których dysponentami są działający lokalnie pośrednicy finansowi, niekomercyjne instytucje poręczenia i pożyczkowe. Inicjatywa jest wdrażana przez rządy i władze regionalne, zawsze jednak odbiorcami pomocy są firmy należące do sektora MMŚP.

Dzięki odnawialności instrumentów oferowanych w ramach Inicjatywy JEREMIE możliwe jest osiągnięcie efektu mnożnikowego, zwielokrotniającego korzyści płynące dla małych i średnich przedsiębiorstw oraz gwarantującego ciągłość i stabilność systemu wsparcia. Zwrotność środków zapewnia wystąpienie efektu rolowania, czyli wielokrotnego wykorzystania tych samych kapitałów do pomnażania wartości przedsiębiorstw. Z szacunków UE wynika, że na bazie każdego euro powstaną instrumenty finansowe o wartości od 2 do 10 euro⁹. Oczekuje się, że powstały w ten sposób efekt mnożnikowy przyniesie o wiele większe korzyści dla mikro, małych i średnich przedsiębiorstw niż system dotacji, gwarantując ciągłość i stabilność systemu wsparcia. JEREMIE pozwala zwiększyć absorpcję środków unijnych oraz efektywne ich użycie na rzecz rozwoju sektora MMŚP w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych.

---

ble form of support of development for micro, small and medium-sized enterprises in Poland w: Проблеми и перспективи інноваційного розвитку економіки України, Національний гірничий університет в Дніпропетровську, Дніпропетровськ 2012, t. 1; D. Czykier-Wierzba, Inicjatywa Jeremie w polityce spójności Unii Europejskiej na lata 2007-2013 i jej funkcjonowanie w Polsce, „Journal of Management and Finance” 2013, nr 2, part 3.

⁸ Council Regulation (EC) No 1083/2006 of 11 July 2006 laying down general provisions on the European Regional Development Fund, the European Social Fund and the Cohesion Fund and repealing Regulation (EC), No 1260/1999, art. 36. W aktach prawnych UE nie pojawia się nazwa „Inicjatywa JEREMIE” – mowa jest o instrumentach inżynierii finansowej.

⁹ *Mechanizmy inżynierii finansowej w podnoszeniu efektywności absorpcji środków UE i ich znaczenie w polityce spójności po 2013 roku*, Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, Gdańsk 2010, s. 4.

- Odbiorcami tej inicjatywy są mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa¹⁰, w tym:
- te które mają utrudniony dostęp do zewnętrznych źródeł finansowania przez banki komercyjne,
  - podmioty rozpoczynające działalność, tzw. *startupy* (w tym również absolwenci uczelni wyższych),
  - podmioty gospodarcze, które nie mają wystarczającej historii kredytowej,
  - podmioty nieposiadające zabezpieczeń o wystarczającej wartości finansowej.
- Ponadto, oferowane produkty mogą być przeznaczone na finansowanie działalności gospodarczej firmy w zakresie budowy, rozbudowy lub rozszerzania działalności gospodarczej. Finansowanie w ramach JEREMIE nie może być przeznaczone na: pokrywanie bieżących kosztów prowadzenia działalności gospodarczej, finansowanie celów konsumpcyjnych, spłatę pożyczek i kredytów, spłatę zobowiązań publiczno-prawnych¹¹.

Instrumenty rewolwingowego wsparcia sektora MMŚP wprowadzone lub planowane do wdrożenia w Polsce można podzielić na trzy grupy, wśród których wyróżnia się¹²:

- instrumenty pożyczkowe (pożyczka globalna dla funduszy pożyczkowych, pożyczka globalna dla banków),
- instrumenty poręczeniowe (reporęczenie dla funduszy poręczeniowych, poręczenie portfelowe dla banków),
- instrumenty kapitałowe (wsparcie kapitałowe funduszy transferu technologii, wsparcie kapitałowe funduszy typu *mezzanine*).

Instrumenty te są lub będą przeznaczone dla przedsiębiorstw znajdujących się w różnych stadiach rozwoju. Skorzystać z niej mogą *startupy*, firmy we wczesnej fazie wzrostu oraz te na etapie rozwoju.

Co istotne, inicjatywa JEREMIE nie powinna być w żadnym wypadku traktowana jako konkurencja dla dotacyjnych instrumentów wsparcia oferowanych w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych. Jej rolą, poza zapewnieniem dodatkowych form finansowania, jest zwiększenie możliwości absorpcji środków ukierunkowanych dla podmiotów z sektora małych i średnich przedsiębiorstw w ramach programów regionalnych. Realizacja projektów współfinansowanych ze środków regionalnych programów operacyjnych wymaga każdorazowo wniesienia przez beneficjenta wkładu własnego. Konieczność zapewnienia wkładu własnego, który mogą stanowić również zewnętrzne źródła finansowania, w tym kredyty, jest jednym z największych wyzwań przed jakim stają podmioty z sektora MMŚP planujące realizację inwestycji współfinansowanych ze środków europejskich. I tu z pomocą przychodzi inicjatywa JEREMIE oferująca relatywnie łatwe i tanie finansowanie.

---

¹⁰ W województwie pomorskim tylko mikro i małe przedsiębiorstwa.

¹¹ Rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 26.10.2011 r. w sprawie udzielania pomocy ze środków instrumentów inżynierii finansowej w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych, DzU, nr 245, poz. 1461.

¹² *Mechanizmy inżynierii finansowej...*, s. 70.

wanie zewnętrzne, pozwalające stworzyć odpowiedni montaż finansowy przedsięwzięć realizowanych przez mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa¹³.

Mechanizm finansowy JEREMIE zakłada przekazanie środków do wyodrębnionego Funduszu Powierniczego (FP) zarządzanego przez wyspecjalizowanego Menedżera. Następnie środki z FP transferowane są do MMŚP z wykorzystaniem pośredników finansowych (np. banków, funduszy pożyczkowych i poręczeniowych, funduszy *venture capital*, itp.). Zadaniem wyspecjalizowanego Menedżera jest modelowanie inwestycji, wybór pośredników finansowych, monitoring oraz raportowanie na potrzeby Instytucji Zarządzającej i Komisji Europejskiej.

W Polsce inicjatywa JEREMIE jest wdrażana na dwóch poziomach: krajowym w ramach programu „Rozwój Polski Wschodniej”¹⁴ oraz regionalnym w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych (wdrażanie inicjatywy rozpoczęło się pod koniec 2009 r.). Polska jest jedynym z nowych członków UE, który zdecydował się na wdrożenie programu na szczeblu regionalnym, który wdrażany jest na terenie siedmiu województw. Pieniądze ze swych programów regiony przekazały tzw. menedżerowi funduszy. Jego rolę w sześciu województwach (poza kujawsko-pomorskim) pełni Bank Gospodarstwa Krajowego (BGK), a w województwie kujawsko-pomorskim – Kujawsko-Pomorski Fundusz Pożyczkowy (KPFPP). Te dwie instytucje wybierają w konkursach pośredników finansowych (m.in. fundusze pożyczkowe i poręczeniowe oraz banki), które już bezpośrednio oferują pomoc przedsiębiorcom. Instrumenty zwrotne (kapitałowe) na szczeblu krajowym oferuje również Krajowy Fundusz Kapitałowy, określane mianem funduszu funduszy, który zasila w kapitał fundusze podwyższonego ryzyka¹⁵.

Bardzo istotną rolę w inicjatywie odgrywają Pośrednicy Finansowi, wśród których podstawową grupę stanowią fundusze pożyczkowe, fundusze poręczeń kredytowych oraz banki spółdzielcze i komercyjne (sieciowe). Przewidziany jest również udział funduszy transferu technologii, parków technologicznych i funduszy typu *mezzanine* oraz innych instytucji finansowych aktywnie wspierających rozwój mikro, małych i średnich przedsiębiorstw. Pośrednicy uczestniczący w procedurze konkursowej zorganizowanej przez MFP po uzyskaniu wsparcia będą mogli (mogą) wspierać ostatecznych beneficjentów¹⁶.

Budżety na inicjatywę JEREMIE ukazano w tabeli 1, natomiast liczbę wspartych firm z sektora MMŚP w ramach inicjatywy na rysunku 1.

Dane liczbowe ukazane w tabeli 1 wskazują na dominację województw wielkopolskiego, pomorskiego i zachodniopomorskiego w liczbie wspartych przedsiębiorstw, która wynika między innymi z faktu przeznaczenia najwyższych kwot na inicjatywę. Z drugiej strony widoczne jest niewielkie wartościowo wsparcie przed-

---

¹³ M. Gawrychowski, *Pożyczka zamiast dotacji czyli rozmnażanie euro*, <http://m.observator-finansowy.pl/forma/analizy/pozyczka-zamiast-dotacji-czyli-rozmnażanie-euro/> (9.07.2013).

¹⁴ Schemat JEREMIE został także zastosowany w Programie Operacyjnym Rozwój Polski Wschodniej 2007–2013 – w ramach umowy zawartej z Instytucją Pośredniczącą (Polską Agencją Rozwoju Przedsiębiorczości) BGK oferuje reporeczenia.

¹⁵ P. Pluskota, *Inicjatywa JEREMIE w finansowaniu...*, s. 212.

¹⁶ *Ibidem*, s. 213.

siębiorstw województwa kujawsko-pomorskiego. Na rysunku 1 widać natomiast wzrost z każdym kwartałem zainteresowania ze strony sektora MMŚP w wykorzystaniu zaproponowanych produktów w ramach inicjatywy JEREMIE.

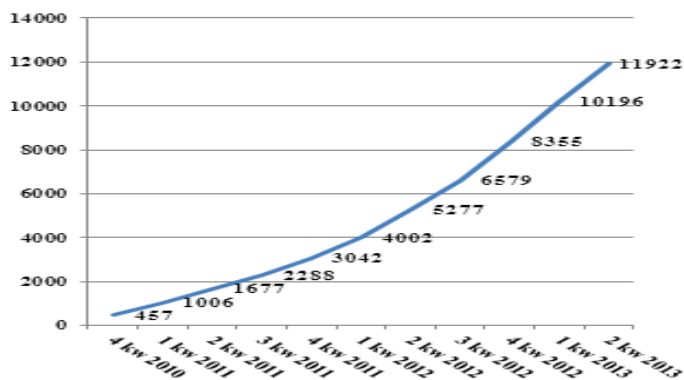
Tabela 1

Alokacja środków na Inicjatywę JEREMIE w Polsce

Województwo	Działanie	Budżet (w mln zł)	Menedżer Funduszu Powierniczego (MFP)
Dolnośląskie	RPO WD Działanie nr 1.3 Wsparcie odnawialnych instrumentów finansowych dla MŚP	405,73	BGK
Wielkopolskie	WPRO Działanie 1.3 Rozwój systemu finansowych instrumentów wsparcia przedsiębiorczości	501,30	BGK
Pomorskie	RPO WP Działanie 1.3 Pozadotacyjne instrumenty finansowe dla MŚP	287,39	BGK
Łódzkie	RPO WŁ Działanie 3.4 Rozwój otoczenia biznesu	188,63	BGK
Zachodniopomorskie	WZP RPO Działanie 1.3 Zaawansowane usługi wsparcia dla przedsiębiorstw	280,00	BGK
Kujawsko-Pomorskie	RPO WKP Działanie 5.1 Instytucje otoczenia biznesu, schemat: Fundusz Powierniczy JEREMIE	39,80	Kujawsko-Pomorski Fundusz Pożyczkowy
Mazowieckie ¹⁷	RPO WM Działanie 1.4. Wzmocnienie instytucji otoczenia biznesu	61,45	BGK
ŁĄCZNIE		1764,30	X

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BGK <http://www.bgk.com.pl/jeremie> oraz Urzędu Marszałkowskiego w Toruniu; <http://www.pozyczki.kujawsko-pomorskie.pl/jeremie/> (9.07.2013).

¹⁷ Inicjatywa JEREMIE na Mazowszu rozpoczęła się 17 grudnia 2012 r., kiedy instytucja zarządzająca (w tym przypadku Urząd Wojewódzki Województwa Mazowieckiego) przekazała BGK do zarządzania kwotę przeszło 61 mln zł. Następnie, w wyniku 3 konkursów, BGK wyłonił pośredników finansowych, którzy będą udzielać pożyczek i poręczeń. BGK podpisał już 3 umowy z pośrednikami finansowymi na łączną kwotę 39 mln zł (instytucje, z którymi zawarto umowy to: Fundacja na Rzecz Rozwoju Polskiego Rolnictwa, FM Bank SA oraz Towarzystwo Inwestycji Społeczno-Ekonomicznych SA). Szacuje się, że na Mazowszu, ze wsparcia inicjatywy JEREMIE docelowo skorzysta ok. 580 mikro, małych i średnich przedsiębiorstw, a dzięki mechanizmowi dźwigni finansowej wykorzystywanej w ramach zaproponowanych produktów, do beneficjentów może trafić do 198 mln zł.

Rysunek 1. Liczba wspartych MŚP w ramach inicjatywy JEREMIE

Źródło: *Pozadotacyjne instrumenty finansowe UE w Banku Gospodarstwa Krajowego*, „Biuletyn informacyjny BGK” 2013, nr 3(7), <http://www.bgk.com.pl/biuletyny-informacyjne-bgk/biuletyn-europejski-bgk> (7.09.2013).

Realizacja Inicjatywy JEREMIE w województwach pomorskim i kujawsko-pomorskim

Województwo pomorskie jest jednym z sześciu, w którym rolę menedżera funduszu pełni BGK. Na inicjatywę JEREMIE przeznaczono w tym województwie kwotę ponad 287 mln zł. Jest to trzecie pod względem wysokości zaplanowanych kwot województwo w Polsce.

Środki na inicjatywę JEREMIE w województwie pomorskim wyodrębniono w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego (RPO). Stanowią one jedno z zasadniczych źródeł finansowania osi priorytetowej 1 – Rozwój i innowacje w małych i średnich przedsiębiorstwach. Przyznawane są zgodnie z wytycznymi działania 1.3. Pozadotacyjne instrumenty finansowe dla małych i średnich przedsiębiorstw. Działanie to stanowi jedno z sześciu szczegółowych działań wskazanej osi priorytetowej RPO (pozostałe działania to pomoc bezzwrotna). Środki przeznaczone na realizację inicjatywy JEREMIE stanowią około 35% budżetu osi priorytetowej 1 oraz ok. 7% środków całego RPO¹⁸.

Ze wsparcia w pomorskim korzystać mogą w odróżnieniu od innych województw jedynie przedsiębiorstwa małe i mikro, czyli zatrudniające do 49 pracowników oraz mające obrót roczny i/lub sumę aktywów nie większe niż 10 mln euro. Przedsiębiorstwa te muszą prowadzić działalność tylko w województwie pomorskim. Nie muszą mieć historii, a także zdolności kredytowej, nie muszą legitymować się również zabezpieczeniami kredytowymi¹⁹.

¹⁸ www.funduszeuropejskie.gov.pl/RPO/Strony/RPO_pomorskie.aspx (18.07.2013).

¹⁹ www.jeremie.com.pl/pomorskie/dla-kogo/ (18.07.2013).

Podstawowymi instrumentami pomocy w ramach inicjatywy JEREMIE w województwie pomorskim są²⁰:

- pożyczka (do 500 tys. zł udzielana maksymalnie na 5 lat z oprocentowaniem 4,5% z karencją spłaty 6 miesięcy) udzielana w ramach narzędzia Pożyczka Globalna,
- poręczenie (do 80,0% wartości kredytu komercyjnego nie więcej niż 1 mln zł na okres 5,5 roku) udzielane w ramach dwóch narzędzi: Poręczenie Portfelowe i Reporęczenie.

Do 30 września 2012 roku BGK zrealizował 9 edycji konkursów (3 dla Pożyczki Globalnej, 2 dla Poręczenia Portfelowego oraz 4 dla Reporęczenia), wyłaniając 12 pośredników. Pośrednikami w ramach Pożyczki Globalnej zostały trzy banki (Idea Bank, FM Bank oraz Bank Spółdzielczy w Czersku) oraz dziewięć funduszy pozabankowych (Black Rose Finance, IKB Leasing Polska, Inicjatywa Mikro, Kaszubski Fundusz Przedsiębiorczości, Polska Fundacja Przedsiębiorczości, Pomorski Fundusz Pożyczkowy, Regionalne Towarzystwo Inwestycyjne, Stowarzyszenie Centrum Rozwoju Ekonomicznego Pasłęka, Towarzystwo Inwestycji Społeczno-Ekonomicznych i Towarzystwo Rozwoju Powiśla)²¹. Poręczeniami Portfelowymi i Reporęczeniami zajmuje się zaś trzech pośredników: Fundusz Poręczeń Kredytowych POLFUND, Pomorski Regionalny Fundusz Poręczeń Kredytowych i Regionalne Towarzystwo Inwestycyjne²².

Do 30 września 2012 roku pośrednicy podpisali umowy z Menedżerem Projektu na kwotę 128,0 mln zł (45% budżetu), z czego zrealizowana pomoc dla 1107 beneficjentów wyniosła 101,4 mln zł. W tabeli 2 przedstawiono szczegółowe efekty działania inicjatywy JEREMIE w województwie pomorskim.

Tabela 2

Efekty funkcjonowania inicjatywy JEREMIE w województwie pomorskim

Narzędzie	Wartość wskazana w umowach (zł)	Wartość faktycznie osiągnięta na 31.09.2012 r. (zł)	Stopień realizacji umów (%)	Liczba wspartych przedsiębiorstw
1. Poręczenia Portfelowe i Reporęczenia	119 000 000,00	52 038 972,00	43,73	405
2. Pożyczka Globalna	71 000 000,00	49 381 166,00	69,55	702
Suma		101 420 138,00	X	1107

Źródło: Raport na temat postępów realizacji celów Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego na lata 2007–2013 wg stanu na 30.09.2012 r., <http://www.ewaluacja.gov.pl/Wyniki/Documents> (22.08.2013).

²⁰ <http://www.jeremie.com.pl/pomorskie/produkty/> (18.07.2013).

²¹ Raport na temat postępów realizacji celów Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego na lata 2007–2013 wg stanu na 30.09.2012 r., <http://www.ewaluacja.gov.pl/Wyniki/Documents> (22.08.2013).

²² www.jeremie.com.pl/pomorskie/gdzie-sie-zglosic/ (19.07.2013).

W województwie kujawsko-pomorskim, inicjatywa JEREMIE wdrażana jest w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007–2013. Jest ona jednym z działań podejmowanych przez samorząd województwa w celu wspieranie przedsiębiorczości w regionie. Kujawsko-pomorskie jest jedynym województwem w kraju, w którym wdrażanie inicjatywy JEREMIE powierzono instytucji regionalnej – Kujawsko-Pomorskiemu Funduszowi Pożyczkowemu Sp. z o.o. (KPPF). Niestety dysponuje ona najmniejszym budżetem w porównaniu z pozostałymi województwami, wynoszącym niecałe 40 mln zł.

Powyższe środki zaplanowano do wydania w RPO dla województwa kujawsko-pomorskiego w ramach osi priorytetowej 5. – Wzmocnienie konkurencyjności przedsiębiorstw, której celem jest wzmocnienie konkurencyjności przedsiębiorstw województwa kujawsko-pomorskiego, w tym wzrost ich potencjału ekonomicznego, innowacyjnego, wzrost przedsiębiorczości oraz zwiększenie zatrudnienia. W ramach tejże osi wyodrębniono zadanie 5.1. – Rozwój instytucji otoczenia biznesu, w którym funkcjonuje Inicjatywa JEREMIE. Środki na nią przeznaczone stanowią ok. 3,5% budżetu priorytetu piątego oraz ok. 1% funduszy RPO ogółem. Udział ten jest zdecydowanie niższy niż w województwie pomorskim.

Środki, którymi dysponuje JEREMIE według szacunków KPPF pozwolą na wygenerowanie kredytów i pożyczek wartości około 86 mln zł, przy czym 20–50% tego typu wsparcia trafi do przedsiębiorstw rozpoczynających działalność²³. Pieniądze trafią do co najmniej 200 przedsiębiorców. Maksymalna wysokość pożyczki wynosi 240 tys. zł.

Kujawsko-Pomorski Fundusz Pożyczkowy – jako Menedżer Funduszu Powierniczego JEREMIE, ogłosił 18 lipca 2011 roku konkurs na wybór Pośredników Finansowych Funduszu Powierniczego JEREMIE realizujących projekty: JEREMIE – Pożyczka lub JEREMIE – Reporęczenie. Wnioski mogły składać fundusze poręczeniowe, fundusze pożyczkowe oraz banki komercyjne. KPPF zawarł umowy z pięcioma pośrednikami finansowymi na łączną kwotę 7 122 632,30 euro (29 180 000,00 zł – 73% budżetu)²⁴. W ramach produktu: Reporęczenie są to: Grudziądzkie Poręczenia Kredytowe sp. z o.o., Kujawsko-Pomorski Fundusz Poręczeń Kredytowych sp. z o.o. i Toruński Fundusz Poręczeń Kredytowych sp. z o.o. Produkt Pożyczka oferują natomiast: Polska Fundacja Przedsiębiorczości (Szczecin/oddział Bydgoszcz) i Poręczenia Kredytowe sp. z o.o. (Warszawa/oddział Inowrocław). Uzupełniając listę pośredników, 24 lipca 2012 roku Kujawsko-Pomorski Fundusz Pożyczkowy ogłosił kolejny konkurs na realizację projektu: JEREMIE – Pożyczka Bank. Po zakończeniu procedury konkursowej, zawarł umowę z Kujawsko-Dobrzyńskim Bankiem Spółdzielczym.

Efekty funkcjonowania inicjatywy JEREMIE w województwie kujawsko-pomorskim zaprezentowano w tabeli 3. Dotychczas KPPF podpisał umowy

²³ http://www.kujawsko-pomorskie.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=20587&Itemid=126 (19.07.2013).

²⁴ Pośrednik Finansowy musi realizować projekt na terenie województwa kujawsko-pomorskiego, tzn. projekt ma zakładać zwiększenie dostępności źródeł finansowania dla MŚP mających siedzibę (filie lub oddziały) i prowadzących działalność gospodarczą na terenie województwa kujawsko-pomorskiego.

z pięcioma pośrednikami²⁵ na kwotę 29,18 mln zł. Pośrednicy Finansowi do 31.12.2012 roku udzielili wsparcia 109 przedsiębiorcom z sektora MŚP na łączną kwotę 3 209 248,43 euro (13 147 648,97 zł), w tym ze środków JEREMIE – 2 325 693,57 euro (9 527 901,42 zł). Tak więc jak dotąd wykorzystano 25% środków z budżetu przeznaczonych na inicjatywę w województwie, przy czym zdecydowaną większość środków przeznaczono na wsparcie w postaci udzielonych pożyczek.

Tabela 3
Efekty funkcjonowania inicjatywy JEREMIE w województwie kujawsko-pomorskim

Narzędzie	Wartość wskazana w umowach (zł)	Wartość faktycznie osiągnięta na 31.12.2012 r. (zł)	Stopień realizacji umów (%)	Liczba wspartych przedsiębiorstw
1. Poręczenia	77 000 000,00	4 825 903,20	6,27	36
2. Pożyczka	13 632 000,00	8 321 745,77	61,05	73
Suma		13 147 648,97	X	109

Źródło: *Sprawozdanie roczne z realizacji RPO WK-P za 2012 r.*, s. 115, <http://www.mojregio.n.eu/regionalny-program-operacyjny-województwa-kujawsko-pomorskiego/menu/realizacja-rpo-wk-p.1162/sprawozdania-z-realizacji-rpo-wk.html> (19.07.2013).

Podsumowanie

Dotychczasowe doświadczenia związane z pozyskiwaniem środków Unii Europejskiej przez polskich przedsiębiorców wskazują, że stanowią one bardzo interesujące i jednocześnie pożądane źródło finansowania inwestycji i bieżącej działalności polskich przedsiębiorstw. Szczególną rolę, zgodnie z przyjętymi przez Unię założeniami polityki wspierania przedsiębiorczości, odgrywają w tym zakresie mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa.

Ta specyficzna forma pomocy publicznej dla sektora prywatnego jest szczególnie doceniana w czasie spowolnienia gospodarczego. Dotacje ze środków Unii Europejskiej są nierzadko na wagę złota, wspierając borykające się z trudnościami polskie przedsiębiorstwa. W większości są to środki, których nie trzeba zwracać i z pewnością stanowią element złagodzenia jednego z najpoważniejszych efektów kryzysu finansowego, czyli ograniczenia dostępności kapitałów w gospodarce. Zadowolenie z tego faktu ogranicza niestety wiele barier, które muszą pokonać przed-

²⁵ Obecnie KPFP ogłosił konkurs na wybór Pośredników Finansowych realizujących zadanie celowe „Zwiększenie dostępności firm z regionu kujawsko-pomorskiego do kapitału” w ramach projektu JEREMIE – POŻYCZKA – BANK. Wysokość środków przewidziana dla konkursu na dzień ogłoszenia naboru wynosi 24 mln zł. Do konkursu przystąpiły 3 banki spółdzielcze: BS w Nakle nad Notecią, Kujawsko-Dobrzyński BS we Włocławku oraz Piastowski BS w Janikowie. Rozstrzygnięcie konkursu nastąpi w październiku 2013 r.

siębiorcy przy ubieganiu się o dotacje, a przede wszystkim ich niewystarczalność w stosunku do zapotrzebowania zgłaszanego przez firmy z sektora MMŚP (znaczną przewagą popytu na dotacje ze środków europejskich ponad ich podaż)²⁶.

Jednak w przyszłej perspektywie budżetowej (2014–2020) decyzją Unii Europejskiej prawdopodobnie dotacji bezzwrotnych będzie zdecydowanie mniej. W większości zostaną zastąpione pomocą zwrotną (pożyczkami i poręczeniami)²⁷. Inicjatywa JEREMIE, powołana do życia już w 2007 roku stanowi pilotażowe działanie testujące tego typu wsparcie. Obecnie jest w Polsce na etapie rozwoju.

Warto wskazać, że pierwszy etap wdrażania inicjatywy JEREMIE uwidocznił bariery formalne, z których najważniejszą jest dotacyjne podejście do tego mechanizmu, które przejawia się²⁸:

- traktowaniem podmiotu, który pozyskał pożyczkę lub poręczenie jako beneficjenta i tym samym przypisanie mu zadań i obowiązków analogicznych jak dla beneficjentów dotacji,
- zbyt restrykcyjnym podejściem do możliwości finansowania projektu z dwóch źródeł.

Zauważalnym problemem jest także formuła udzielania pomocy publicznej. Obecny stan prawny (brak odpowiednich przepisów) uniemożliwia udzielanie pomocy de minimis przez Pośredników Finansowych, innych niż fundusze pożyczkowe i poręczenia (tj. np. przez banki).

Należy podkreślić, że na wykorzystanie inicjatywy JEREMIE wpływają również inne programy, których celem jest aktywne wspieranie firm z sektora MMŚP np. Program Ramowy na Rzecz Konkurencyjności i Innowacji (Competitiveness and Innovation Framework Programme 2007–2013 – CIP). Istotą tego programu jest także współpraca z pośrednikami finansowymi, którzy aktywnie wspierają przedsiębiorców z sektora MMŚP oferując z reguły korzystniejsze niż JEREMIE warunki otrzymania wsparcia przez przedsiębiorcę²⁹. Jest on zatem wyraźnie konkurencyjny w stosunku do inicjatywy JEREMIE, a przecież jest pomysłem realizowanym przez te same instytucje finansowe (EBI i EFI).

---

²⁶ Szerzej zob. M. Tokarski, *Bariery i korzyści dla mikroprzedsiębiorstw wynikające z finansowania projektów ze środków europejskich w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego 2007–2013*, w: *Uwarunkowania rynkowe rozwoju mikro i małych przedsiębiorstw – Mikrofirma 2012*, red. A. Bielawska, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego nr 695, Wyd. Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 2012, s. 256–266.

²⁷ W nowej perspektywie finansowej przewiduje się, że wartość unijnych środków zwrotnych dostępnych w Polsce, będzie według różnych szacunków 5–8 razy wyższa od dotychczasowej, wynoszącej ok. 1 mld euro. Czekamy teraz na rozporządzenia wykonawcze, które określą priorytety i szczegóły rozdziału unijnych środków. Wtedy będziemy wiedzieli czy powstaną jakieś nowe produkty, czy zwiększy się skala dotychczasowych, <http://www.obserwatorfinansowy.pl/forma/debata/bgk-moze-pozyczyc-nawet-miliardy-zlotych/> (19.08.2013).

²⁸ M. Szczepański, *Pozadotacyjne instrumenty finansowe w polityce spójności UE po 2013 r. – wymiar wspólnotowy i krajowy*, s. 14, http://www.funduszeuropejskie.gov.pl/if/sw/Documents/MSzczepanski_ekspertyza_2852013 (19.08.2013).

²⁹ P. Pluskota, *Inicjatywa JEREMIE...*, s. 222.

Jak wykazano w artykule, obecnie środki przeznaczone na JEREMIE nie stanowią istotnej pozycji w budżetach wdrażanych programów operacyjnych. Podsumowując dotychczasowe osiągnięcia inicjatywy JEREMIE w Polsce, można stwierdzić, że efekty jej nie są jeszcze zadowalające, mimo że skorzystało z niej ponad 12 tys. przedsiębiorstw³⁰. Z każdym jednak miesiącem liczba wspartych przedsiębiorstw powinna rosnąć co wynika choćby z faktu, że większość środków na bezzwrotne dotacje już rozdysponowano. Z pewnością inicjatywa JEREMIE to szansa na zmniejszenie luki kapitałowej w zakresie finansowania MMŚP w krajach Unii Europejskiej.

Na ostateczną ocenę działalności menedżerów, pośredników finansowych i całej idei instrumentów inżynierii finansowej jest jednak z pewnością zbyt wcześnie. Kompleksowo będzie można ocenić efektywność wsparcia po 2015 roku, kiedy MFP rozliczy operacje z instytucjami zarządzającymi. Mimo że obecnie zostały ogłoszone jedynie konkursy na produkty pożyczkowe i poręczeniowe (zdaniem wielu niewystarczające) wydaje się, że istnieje również przestrzeń do opracowania innych produktów, w tym również kapitałowych.

Doświadczenia województw pomorskiego i kujawsko-pomorskiego wskazują, że nie ma większych trudności organizacyjnych w dystrybuowaniu środków JEREMIE. Skutecznie czynią to instytucje centralne (BGK w pomorskim) i regionalne (KPPF w kujawsko-pomorskim)³¹. Nie mają one problemów w pozyskiwaniu pośredników finansowych, a ci z kolei doskonale sobie radzą w przekazywaniu środków przedsiębiorstwom.

Inicjatywa JEREMIE to szansa na zwiększenie dostępu mikro, małych i średnich przedsiębiorstw do kapitałów niezbędnych na finansowanie ich rozwoju. Można się spodziewać, że pośrednicy finansowi, którzy otrzymają kapitały przewidziane w ramach JEREMIE, zwiększą ofertę produktów finansowych kierowanych dla MMŚP. Pozyskanie kapitału stanie się nie tylko łatwiejsze, ale również tańsze.

---

³⁰ Z badania, jakie przeprowadził Krajowy Punkt Kontaktowy Programu na rzecz konkurencyjności i innowacji (KPK CIP) przy Związku Banków Polskich wynika, że ponad 90% przedsiębiorców oczekuje systemu „jednego okienka” – w zakresie informacji o wszystkich instrumentach zwrotnych UE w Polsce. Większość przedsiębiorców (70%) nie rozpoznaje preferencyjnych instrumentów zwrotnych oferowanych w ramach programów współfinansowanych ze środków UE. Jeszcze mniej aktywnie z nich skorzystało (6%). Jednocześnie, ponad 42% przedsiębiorców przeznaczyłoby ew. preferencyjne wsparcie zwrotne na rozwój firmy, ale już tylko 22% na innowacje. W ocenie przedsiębiorców najważniejszą cechą instrumentów zwrotnych jest ich większy zasięg niż dotacji i poprawa warunków kredytowania. Ponadto 62% przedsiębiorców, chciałaby, żeby po 2014 r. pomoc dla firm wyglądała tak jak dziś, głównie dotacje, a instrumenty zwrotne jako dodatek. Rzeczywistość ma być jednak inna – wsparcie dla przedsiębiorców ma być przyznawane głównie w formie instrumentów zwrotnych. A dotacje będą dodatkiem, zob. *Pieniądze z UE trzeba będzie oddać*, „Gazeta Wyborcza” 12 lipca 2013 r., s. 16, <http://biznes.pap.pl/NSE/en/news/siz/info/837924>, przedsiębiorcy -oczekują- informacji- %28 zlecone % 29- (20.08.2013); <http://www.cip.gov.pl/> (20.08.2013).

³¹ Udział wykorzystanych środków budżetowych wskazuje, że kwotowo lepiej radzi sobie województwo kujawsko-pomorskie, jednak liczba wspartych przedsiębiorstw jest blisko 10 razy większa w województwie pomorskim.

Zalety instrumentów inżynierii finansowej przemawiają za zwiększeniem ich udziału w finansowaniu w ramach funduszy Unii Europejskiej. Nie może to jednak oznaczać całkowitej rezygnacji z dotacji, które są niezbędne do finansowania wielu typów projektów. Decyzja o objęciu finansowaniem zwrotnym zamiast dotacyjnym określonych przedsięwzięć powinna być poprzedzona analizą, która pozwoli zidentyfikować lukę finansową w danym sektorze³².

Literatura:

- Bednarz J., Gostomski E., *Działalność małych i średnich przedsiębiorstw na rynkach zagranicznych*, Wyd. UG, Gdańsk 2009.
- Bobrowska M., *Fundusze Europejskie w formie pomocy zwrotnej*, „Fundusze Europejskie w Polsce”, nr 31, wrzesień 2013.
- Council Regulation (EC) No 1083/2006 of 11 July 2006 laying down general provisions on the European Regional Development Fund, the European Social Fund and the Cohesion Fund and repealing Regulation (EC), No 1260/1999.
- Czykier-Wierzbna D., *Inicjatywa Jeremie w polityce spójności Unii Europejskiej na lata 2007–2013 i jej funkcjonowanie w Polsce*, „Journal of Management and Finance” 2013, nr 2, part 3.
- Gawrychowski M., *Pożyczka zamiast dotacji czyli rozmnażanie euro*, <http://m.obserwatorfinansowy.pl/forma/analizy/pozyczka-zamiast-dotacji-czyli-rozmnazanie-euro/>.
- Pieniądze z UE trzeba będzie oddać*, „Gazeta Wyborcza” 12 lipca 2013 r.
- Karmańska A., *Rachunkowość małych i średnich przedsiębiorstw – tło dla zmian*, „Rachunkowość” 2013, nr 6.
- Mechanizmy inżynierii finansowej w podnoszeniu efektywności absorpcji środków UE i ich znaczenie w polityce spójności po 2013 roku*, Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, Gdańsk 2010.
- Michalski G., *Риски и капитальные затраты: влияние Джереми-фонда на создание капитала малых предприятий*, „Регион: экономика и социология” 292(1)/2009.
- Łuczka T., *Kapitał obcy w małym i średnim przedsiębiorstwie*, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 2001.
- Przedsiębiorczość w Polsce*, Ministerstwo Gospodarki, Warszawa 2013.
- Pelka W., *Rola instrumentów inżynierii finansowej w alokacji funduszy Unii Europejskiej*, „Studia BAS” 2012, nr 3(31).
- Pluskota P., *Inicjatywa JEREMIE w finansowaniu mikro i małych przedsiębiorstw*, w: *Uwarunkowania rynkowe rozwoju mikro i małych przedsiębiorstw – Mikrofirma 2012*, red. A. Bielawska, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego nr 695, Ekonomiczne Problemy Usług nr 80.
- Pozadotacyjne instrumenty finansowe UE w Banku Gospodarstwa Krajowego*, „Biuletyn Informatyczny BGK” 2013, nr 3(7), <http://www.bgk.com.pl/biuletyny-informacyjne-bgk/biuletyn-europejski-bgk>.
- Raport na temat postępów realizacji celów Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego na lata 2007–2013 wg stanu na 30.09.2012 r.*, <http://www.ewalucja.gov.pl/Wyniki/Documents>.

---

³² W. Pelka, *Rola instrumentów inżynierii finansowej...*, s. 238.

- Rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 26.10.2011 r. w sprawie udzielania pomocy ze środków instrumentów inżynierii finansowej w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych, DzU, nr 245, poz. 1461.
- Sprawozdanie roczne z realizacji RPO WK-P za 2012 r.*,
<http://www.mojregion.eu/regionalny-program-operacyjny-województwa-kujawsko-pomorskiego/menu-c/realizacja-rpo-wk-p.1162/sprawozdania-z-realizacji-rpo-wk-.html>.
- Szczepański M., *Pozadotacyjne instrumenty finansowe w polityce spójności UE po 2013 r. – wymiar wspólnotowy i krajowy*,
http://www.funduszeuropejskie.gov.pl/if/sw/Documents/MSzczepanski_ekspertyza_2852013
- Tokarski M., *Bariery i korzyści dla mikroprzedsiębiorstw wynikające z finansowania projektów ze środków europejskich w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego 2007–2013*, w: *Uwarunkowania rynkowe rozwoju mikro i małych przedsiębiorstw – Mikrofirma 2012*, red. A. Bielawska, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego nr 695, Ekonomiczne Problemy Usług nr 80 (2012).
- Tokarski M., *Jeremie fund as a non – subsidized, returnable form of support of development for micro, small and medium-sized enterprises in Poland*, w: *Проблеми у перспективі інноваційного розвитку економіки України*, Національний гірничий університет в Дніпропетровську, Дніпропетровськ 2012, t. 1.
- Waniak-Michalak H., *Pozabankowe źródła finansowania małych i średnich przedsiębiorstw*, Wolter Kluwers, Kraków 2007.
- Zadura-Lichota P., *MSP w Polsce na podstawie analiz PARP*, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa 2013.
<http://www.bgk.com.pl>.
<http://biznes.pap.pl>.
<http://www.cip.gov.pl>.
<http://www.funduszeuropejskie.gov.pl>.
<http://www.jeremie.com.pl>.
<http://www.kujawsko-pomorskie.pl>.
<http://www.obserwatorfinansowy.pl>.
<http://www.pozyczki.kujawsko-pomorskie.pl>.

JEREMIE INITIATIVE AS A FORM OF SUPPORTING FOR THE DEVELOPMENT OF MICRO, SMALL AND MEDIUM ENTERPRISES FOR EXAMPLE OF POMORSKIE AND KUJAWSKO-POMORSKIE VOIVODESHIPS

Summary

Jeremie has been created as result of the modification of the Cohesion Policy before the 2007-2013 financial framework. In the 2014-2020 financial framework proposal, the Jeremie initiative is to be continued and the funds available for its implementation are set to increase, compared to the financial framework 2007-2013.

The aim of this paper is to present the essence of the JEREMIE initiative, the benefits which it offers for the enterprise in Poland, with special attention paid to the possibility of increasing financing of the micro, small and medium enterprise sector. The analysis was based on data relating to the construction and use of JEREMIE distribution in Pomorskie and Kujawsko-Pomorskie voivodeships.

Keywords: Jeremie, SME financing, EU repayable assistance

Translated by Jacek Jaworski, Maciej Tokarski